

**Zdraví 2020 – Akční plán č. 5: Snižování zdravotních rizik ze
životního a pracovního prostředí
část 2. – pracovní prostředí**

Kvalita životního a pracovního prostředí představuje významné determinanty zdraví. Znečištěné a poškozené prostředí přispívá ke vzniku nebo způsobuje přímo řadu onemocnění, předčasných úmrtí a úrazů, jejichž ekonomické důsledky nese občan i stát. Přitom tyto ztráty na zdraví a životech jsou do značné míry preventabilní.

Priorita 3 – Minimalizovat zdravotní rizika vznikající při nakládání s odpady

- Identifikace zdravotních rizik vznikajících u nových technologií nakládání s odpady, zejména při zpracování odpadů
- Vytvoření efektivního systému nakládání s odpady ze zdravotnických zařízení
- Vytvoření sady indikátorů pro kontrolu naplňování strategického cíle národního Plánu odpadového hospodářství ČR

Priorita 5 – Získat validní informace o rizicích v pracovním prostředí a zdravotním stavu populace

- Vybudování a dovybavení laboratoří pro objektivizaci faktorů pracovního prostředí
- Vybudování registru expozic nanočásticím/nanomateriálům v rámci IS hygienické služby
- Vypracování standardní metodiky pro hodnocení přímých a nepřímých ekonomických ztrát v důsledku nemocí z povolání.

Problematika pracovních podmínek zaměstnanců patří s ohledem na specifika našeho regionu (stále značný podíl těžkého průmyslu, koksárenství a hornictví) dlouhodobě k základním činnostem v rámci zdravotního dozoru vykonávaného Krajskou hygienickou stanicí Moravskoslezského kraje se sídlem v Ostravě. Kategorizace prací a kvalita podmínek výkonu práce jsou prioritními oblastmi jak při výkonu státního zdravotního dozoru (SZD), tak v případě preventivní péče.

V případě posuzování projektových dokumentací staveb, kdy by mohly být negativně ovlivněny zdravé pracovní podmínky (osvětlení, větrání, rizikové faktory pracovního prostředí), je na tuto skutečnost upozorněn investor i příslušný stavební úřad formou závazných stanovisek, v nichž je stanovena povinnost měření (hluk, prach, chemické látky, příp. jiné rizikové faktory), která jsou realizována v rámci tzv. zkušebního provozu.

SZD v roce 2018 směřoval na evidenci rizikových prací, na zdravotní způsobilost zaměstnanců vykonávajících rizikové práce a na oblast pracovnělékařských služeb (preventivní prohlídky). Dále byl zaměřen na dodržování používání osobních ochranných pracovních prostředků, dodržování bezpečnostních přestávek a na provádění školení v ochraně zdraví při práci. Kontroly se týkaly rovněž stavu a kapacity sanitárních a pomocných zařízení a stavebně-technických podmínek na pracovištích. Celkem bylo v rámci

Krajská hygienická stanice Moravskoslezského kraje se sídlem v Ostravě

Na Bělidle 7, 702 00 Ostrava

Tel: 595 138 111, Fax: 595 138 109

podatelna@khsova.cz, www.khsova.cz, ID datové schránky: w8pai4f

SZD provedeno více než 2 100 kontrol zaměřených na kvalitu pracovního prostředí, za zjištěné nedostatky byly uloženy v 231 případech finanční pokuty v souhrnné výši cca 1,9 mil. Kč.

V souladu s Prioritou 3 akčního plánu bylo provedeno celkem 67 kontrol pracovních podmínek v zařízeních ke sběru, zpracování a recyklaci odpadů. Jednalo o kontroly sběren, sběrných dvorů, ale i firem zaměřených na sběr, zpracování a likvidaci odpadů. SZD odhalil některé nedostatky v ochraně zdraví zaměstnanců při práci - především v oblasti pracovnělékařských služeb a ve správném nakládání s nebezpečnými chemickými látkami a směsmi. Zaměstnavatelům byly kromě požadavku urychlené nápravy uloženy rovněž finanční sankce. Kontroly na těchto pracovištích mají význam, KHS MSK v nich bude nadále pokračovat.

Významnou položkou v činnosti je šetření podnětů (stížností) občanů na pracovní podmínky. V loňském roce bylo prošetřeno celkem 113 podnětů, z toho pouze 42 oprávněných. Převažují anonymní podněty - celkem 73. Všechny podněty občanů, včetně anonymních, jsou prověřovány v rámci SZD místním šetřením. Jsou velmi různorodé, týkaly se výskytu chemických látek na pracovišti, hluku, mikroklimatických podmínek (chlad, teplo, ochranné nápoje), sanitárních zařízení i pracovnělékařských služeb či neposkytování osobních ochranných pracovních prostředků.

Zcela zásadní význam v problematice pracovních podmínek má prevence nemocí z povolání. V našem regionu se dlouhodobě uznává více než třetina nemocí z povolání v rámci ČR - v roce 2017 to bylo v celkem 438 případech. Počet šetření podmínek výkonu s ohledem na posouzení profesionality diagnostikovaného onemocnění vykazuje rostoucí trend. V roce 2018 to bylo 507 případů, ve kterých převažují šetření u diagnóz vyžadujících objektivizaci lokální svalové zátěže nebo vibrací přenášených na ruce. Jedná se o proces jak časově, tak finančně velice náročný spojený s vysokými nároky na odbornou erudici pracovníků KHS MSK. Pokud se měřením ověří, že při výkonu dané práce může dojít k onemocnění, které lze považovat za nemoc z povolání, následuje řada technických, popř. organizačních opatření - k nejúčinnějším patří řízená rotace zaměstnanců na jednotlivých pracovištích či pracovních pozicích a bezpečnostní přestávky.

AP č. 5 Snižování zdravotních rizik ze životního a pracovního prostředí, včetně harmonogramu plnění dílčích cílů, najdete na webu Ministerstva zdravotnictví.